

Bijlage C

bij het Toezichtsrapport over de toepassing
van filters bij OOG-interceptie door de AIVD
en de MIVD

CTIVD nr. 63

[vastgesteld op 17 juli 2019]

Commissie van Toezicht
op de Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten

CTIVD nr. 63

BIJLAGE C: BEGRIPPENLIJST

bij het Toezichtsrapport over de toepassing van
filters bij OOG-interceptie door de AIVD en de MIVD

Deze lijst licht een aantal begrippen toe dat wordt gebruikt in het toezichtsrapport. De CTIVD heeft bij de gegeven omschrijvingen geen volledigheid nagestreefd maar geprobeerd de lezer een zo concreet mogelijk beeld te geven van de betreffende begrippen.

Bijzondere bevoegdheid	Een bevoegdheid van de dienst waarin een specifieke inbreuk op de persoonlijke levenssfeer is geregeld, alsmede de voorwaarden waaronder deze mag worden toegepast. De toepassing van een bijzondere bevoegdheid heeft veelal een geheim karakter. De bijzondere bevoegdheden zijn neergelegd in de artikelen 40 t/m 58 van de Wiv 2017 (bijvoorbeeld tappen en observeren).
Buitenlandse dienst	Een inlichtingen- en/of veiligheidsdienst van een andere staat.
Ether	In het onderhavige onderzoek duidt deze term niet-kabelgebonden communicatie aan, zoals satelliet- en radiosignalen.
Cyber	Verzamelnaam voor verschillende activiteiten die te maken hebben met computernetwerken en datastromen.
Cyber Defence	Bescherming tegen digitale dreigingen, zoals cyberaanvallen en malware.
Filter	Filteren is het proces dat bepalend is voor het verschil tussen de beschikbare gegevensstromen (communicatie) op de door de diensten gekozen communicatiedragers en de gegevens die uit die stromen uiteindelijk voor het inlichtingenproces worden opgeslagen. Daarmee zijn filters hét instrument om van <i>ongerichte</i> tot <i>onderzoeksopdrachtgerichte</i> interceptie te komen. Filters kunnen worden onderscheiden in positieve en negatieve filters.
Gegevensstroom	Gegevens die zich door middel van een verbinding van het ene naar het andere systeem verplaatsen.

Gegevensverwerking	Het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens (artikel 1, aanhef en onder f, van de Wiv 2017).
Gerichtheidsvereiste	Het vereiste dat de toepassing van bijzondere bevoegdheden 'zo gericht mogelijk' dient plaats te vinden.
IP (internetprotocol)	Het protocol dat communicatie tussen computernetwerken faciliteert.
Inlichtingendienst	Een dienst die onderzoek doet naar andere landen om (potentiële) dreigingen voor de eigen nationale veiligheid te onderkennen.
JSCU	Joint Sigint Cyber Unit, gezamenlijke eenheid van de AIVD en de MIVD die zich bezighoudt met de verwerking van gegevens op het gebied van sigint en cyber.
Lead	Een kenmerk (bijvoorbeeld een telefoonnummer) dat wordt gebruikt voor de inzet van de searchbevoegdheid van artikel 49 van de Wiv 2017.
Malware	Samentrekking van <i>malicious software</i> (kwaadaardige software). Malware is de term die tegenwoordig als generieke aanduiding wordt gebruikt voor onder andere virussen, wormen en Trojaanse paarden.
Metadata	Gegevens over communicatie. De metadata van een telefoongesprek zijn bijvoorbeeld de betrokken telefoonnummers, de starttijd en de eindtijd van het gesprek en de gegevens van de betrokken telefoonmasten.
Negatief filter	Het negatief filter bepaalt wat niet wordt opgeslagen. Wanneer er geen criteria in het filter zijn opgenomen, zullen alle gegevens (meestal metadata) worden opgeslagen. Het filter zorgt ervoor dat op voorhand bekende / onderkende irrelevante gegevens niet worden opgeslagen. (Dit kan bijvoorbeeld al het Netflix-verkeer betreffen.)
Onderzoeksopdrachtgericht	Indien niet van tevoren kan worden aangegeven op welke persoon, organisatie of technisch kenmerk de inzet van een bevoegdheid of een gegevensverwerking ziet, maar deze wel ten behoeve van een lopende onderzoeksopdracht 'zo gericht mogelijk' wordt uitgevoerd.
Ongericht	Indien niet van tevoren kan worden aangegeven op welke persoon, organisatie of technisch kenmerk de inzet van een bevoegdheid of een gegevensverwerving ziet.
Persoonsgegevens	Gegevens die betrekking hebben op een identificeerbare of geïdentificeerde, individuele natuurlijke persoon (bijvoorbeeld een naam of een foto). Artikel 1, aanhef en onder e, Wiv 2017.

Positief filter	Het positief filter bepaalt wat wordt opgeslagen. Wanneer er geen criteria in het filter zijn opgenomen, zullen er geen gegevens (meestal inhoud) worden opgeslagen. (Een voorbeeld is het opnemen van de selectiecriteria behorende bij artikel 50 van de Wiv 2017. Dit kunnen bijvoorbeeld telefoonnummers of e-mailadressen zijn.)
Protocol	Een set van regels en afspraken.
Search	Het verkennen van communicatie als bedoeld in artikel 49 van de Wiv 2017. Search gericht op interceptie, geregeld in artikel 49 lid 1, ziet op het vaststellen van de kenmerken en de aard van telecommunicatie en de identiteit van de bij die communicatie horende persoon of organisatie. Search gericht op selectie, geregeld in artikel 49 lid 2, ziet op het vaststellen en verifiëren van selectiecriteria en op de identificatie van personen of organisaties.
Sigint	Sigint staat voor <i>signals intelligence</i> ; inlichtingen die verzameld worden door het onderscheppen van elektronische signalen.
Target	Een persoon of organisatie waar de AIVD of MIVD onderzoek naar verricht.
Tasking	Het toewijzen van interceptiecapaciteit, zoals satellietshotels, aan lopende onderzoeksopdrachten.
Technisch kenmerk	Kenmerk dat herleidbaar is tot verschillende elementen van (tele) communicatie, bijvoorbeeld een telefoonnummer of een e-mailadres.
Veiligheidsdienst	Een dienst die onderzoek doet naar personen en organisaties die mogelijk een gevaar vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde, voor de veiligheid of voor andere gewichtige belangen van de staat, dan wel voor de veiligheid en de paraatheid van de krijgsmacht.
Verschoningsgerechtigde	Een persoon met een maatschappelijke vertrouwensfunctie, in die zin dat eenieder vertrouwelijk met deze persoon moet kunnen communiceren. Op grond van deze functie komt aan zijn communicatie een extra bescherming toe. Voorbeelden van verschoningsgerechtigden zijn artsen, advocaten, en journalisten (voor het de bronbescherming betreft).
Wiv 2017	Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017.
Zo gericht mogelijk	Het tot een minimum beperken van het verwerven en verwerken van niet strikt voor het onderzoek relevante gegevens, gelet op de technische en operationele omstandigheden van de casus.

Postbus 85556
2508 CG Den Haag

T 070 315 58 20 | **F** 070 381 71 68
E info@ctivd.nl | www.ctivd.nl